[א]מעלים היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [ב]לא היה חוזר לשררה שהיה בה: **גמ'** אמר רב כהנא מחלוקת בשש דמר סבר [ג]לכם לקליטה ומר סבר לכם לכל צרכיכם אבל בארבעים ושתים דברי הכל היו מעלין להם שכר א"ל רבא הא ודאי (א) [ד]לכם לכל צרכיכם משמע אלא אמר רבא מחלוקת בארבעים ושתים דמר סבר [2]ועליהם תתנו כי הנך לקליטה ומר סבר ועליהם תתנו כי הנך מה הנך לכל צרכיכם אף הני נמי לכל צרכיכם אבל בשש דברי הכל לא היו מעלים להן שכר: חוזר לשררה שהיה בה כו': תנו רבנן [3]ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב למשפחתו הוא שב [ה] ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי ר"י ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אל אחוזת אבותיו כאבותיו וכן בגולה [א] כשהוא אומר ישוב לרבות את הרוצח מאי וכן בגולה כדתניא [4]ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו לארץ אחוזתו הוא שב ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר אלמנה וגרושה חייבין עליה משום (ב) שני שמות גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחת בלבד: הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונותר ופגול וטמא והשוחט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים כזית אמר להן רבי שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כברייתה אמר להן אף חטה אחת כברייתה: **גמ'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות ב"ד לא קתני מתניתין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין

ישנו

מעלים היו. הערים שכר ללוים שרולחים שוכרים מהם את בתי הדירה: **חוזר לשררה שהיה בה.** אם היה נשיא או ראש בית אב(ו) חוזר לגדולתו כשישוב לעירו במיתת כה"ג: **גמ' מחלוקת בשש.** ערי מקלט: **לכם.** לרולחים נאמר והיו לכם הערים למקלט: **ושב אל משפחתו.** בעבד עברי כתיב כשיולא חפשי בשש או ביובל: **למה שהוחזקו אבותיו.** לשררה: **אל אחוזת אבותיו כאבותיו.** סיפא דמילתיה דרבי מאיר היא ומייתי ראיה לדבריו מסוף המקרא שחוזר לגדולתו שנאמר ואל אחוזת אבותיו אל כל חזקת אבותיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת בעבד עברי כך מחלוקת ברולח שגלה וחזר במיתת הכהן ומהכא יליף דכשהוא אומר כאן ישוב קרא יתירא דמלי למכתב ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ולשתוק: **לרבות את הרולח.** דמופנה לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן ישוב ונאמר ברולח ישוב הרולח אל ארץ אחוזתו כדמפרש ואזיל מאי וכן בגולה ומפקא גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוקין. אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טובא אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיש מלקות בחייבי כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן (ג) אלמנה וגרושה חייב עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו דלא מפרש לאו דידהו בהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואיידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ד) בהדיא דתרוייהו מלקות דידהו משום מחוסרי פדייה וכן ברובן יש דבר חדש: (ה) **נתינה.** מן הגבעונין היא ומלקות משום לא תתחתן בם (דברים ז): **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות שכתיבן מפורשות במקרא ואזהרה אתרוייהו קיימא: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כתובה אלא מרבויא מייתינן לה דתניא בקדושין (דף עח.) גרושה (ו)אין לי אלא גרושה חלוצה מנין ת"ל ואשה: **טמא שאכל את הקודש.** אזהרתו מפרש בגמרא (ז): **נותר.** כתיב ביה (שמות כט) ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשוחט.** קדשים בחוץ או המעלה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט ילפינן בזבחים בפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יזבחו עוד וגו' (ויקרא יז) ואיכא דיליף לה מגזירה שוה להבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה בפרק בתרא דיומא (דף פא.): **המפטם את השמן.** העושה שמן כדוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה ובמתכונתו לא תעשו כמוהו (שמות ל) וכן בקטורת ובמתכונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משה במדבר דכתיב על בשר אדם לא ייסך (שם): **אכל טבל.** אזהרתיה מולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו (ויקרא כב) בעתידין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה בסנהדרין באלו הן הנשרפין (דף פג.): **ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה בעיני דמהכא אתא דתניא (סנהדרין שם) הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה ואמרי' (ח)מאי טעמיה דרבי אתיא חטא חטא מתרומה ורבנן מיעט רחמנא ומתו בו ולא במעילה ממיתה הוא דמעטיה וגזירה שוה כדקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילה מאזהרה דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הלכות מעילה היא למדה (ט)מתרומה בתורת כהנים (י)בגזירה שוה זו: **כאוכל נמלה גרסינן שהוא חייב.** משום שרץ השורץ על הארץ: **גמ' חייבי כריתות קתני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת ב"ד הוזכרו במשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוזכר בה ללקות אם התרו בו למלקות:

ישנו

מעלים היו שכר ללוים. פי' רולחים הבאים ודרים שם לריכין להעלות מס ולרגולא ללוים דלא תימא גזירת המלך על הלוים לעכב אותם בעירן: **לכם** לכל צרכיכם. דאין לריכים להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרבי מאיר דאלטריך לג"ש אבל לרבי יהודה הא איכא קרא בהדיא גבי רולח וא"כ הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו כו'. תנא ושייר טמא ששימש זר שאכל תרומה ובעל מום ששימש אונן מקריב מזיח חושן מכבה גחלת על גבי מערכה אלא לא חשיב לאוי גרידי אלא כאותן שיש בהן חידוש והא דקא חשיב כריתות דאין בהן מיתת ב"ד לאשמועינן דאע"ג דאיכא כרת לוקין ואין לריך למלוא בהם חידוש בהנך כריתות דקתני ובקונטרס דחק למלוא בהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה וגרושה חייב משום שתי שמות: **גרושה** וחלוצה אינו חייב אלא אחת. פי' הקונט' משום (ו)גרושה דחלוצה מייתי לה (ו) ואשה גרושה משמע לפירושו דבחלוצה לחודא איכא מלקות דאורייתא וזה אינו דהא אמרינן בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) (אחות) חלוצה דרבנן והא דלעיל תנא וחלוצה אגב גרושה תניא אי נמי מכת מרדות דרבנן והא כיון דהיא גם גרושה לוקה בה מלקות דגרושה שהיא דאורייתא ולא לקי מכת מרדות דרבנן:

רבי

מסורת הש"ס

א) נדה כח: סוטה מ. מגילה ז: ב"ק קב., ב) כתובות לא:, ג) קדושין עח., ד) [עי' תוס' זבחים מה. ד"ה דומיא], ה) [בכמה המשנה אין], ו) [עי' תוס' חולין עו. בסוף ד"ה מ"ע דרבנן וכו' מה שהביאו בתימה], ז) [בס"א: דין], ח) [ויקרא כח], ט) [לקמן יד:], י) [שם פג.], כ) [בס"א: מעילה הן למדין], ל) [ויקרא דבורא דחובה פרשה יא], מ) רש"א משום דחלוצה מגרושה,

◆

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט: במדבר לה יב
2. וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הָרֹצֵחַ וַעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר: במדבר לה ו
3. וְיָצָא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: ויקרא כה מא
4. כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ: במדבר לה כח

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' לכם לכל צרכיכם. נ"ב ע"ל דף ט ע"א דדרשינן ליה למעוטי דוקא לכם ולא לגרים: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל חלב: (ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועי' דאלמנה וגרושה: (ד) שם בא"ד מעשר שני בהדיא: (ה) ד"ה נתינים מן הגבעונים הן ומלקות: (ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלוצה מייתי לה מו"ו ואשה גרושה משמע דבא לפרש דבחלוצה לחודא:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא אומר נ"ל שנאמר:

◆

מוסף רש"י

ואלו הן הלוקין. אם המרו בהן (כתובות לא:). אלמנה וגרושה. בא על אלמנה שהיא גרושה, חייבין עליה משום שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה (קדושין עח.).

עין משפט נר מצוה

פב א מיי' פ"ח מהל' רולח הלכה י:
פג ב מיי' שם פ"ז הל"ד:
פד ג ד מיי' שם פ"ח הל"י:
פה [ה] מיי' פ"ג מהל' עבדים דין ח:
א ו מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הלכה א [מן סי' א עד סי' ז] ופי"א מהל' איסורי ביאה הל"ו:
ב ז מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הל"ד [סי' קנא קנג] ופי"ז מהלכות איסורי ביאה הלכה ב ג:
ג ח מיי' פי"ט מהלכות סנהדרין הל"ד [סי' קנו] ופט"ו מהל' א"ב הל"ב:
ד ט מיי' פי"ז מהלכות איסורי ביאה הל' ט:
ה י מיי' שם הלכה ז:
ו כ הכל במיי' פי"ט מהל' סנהדרין:
ז ל מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הל' יט והלכה כד:
ח מ נ מיי' שם פי"ב הל' כא סמג לאוין קלג:

◆

רבינו חננאל

מעלות (א) היו שכר ללוים מפני ששוכנין בהן: חוזר לשררה שהיה בה דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לא היה חוזר לשררה: אחד הרוצח שגלה ואחד הנמכר לעבד עברי כשחוזרין אין חוזרין לשררה שהיו בה דברי רבי יהודה:

הדרן עלך
אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו כו'. דייקינן מדקתני חייבי כריתות במתניתין וחייבי מיתות לא קתני ש"מ מתניתין ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא חייבי כריתות ישנן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מוחלין להן חייבי מיתות ב"ד אינן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין להן: ותניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות ב"ד ישנן בכלל מלקות ארבעים דברי ר' ישמעאל שנא' והפלא ה' הפלאה זו היא מלקות וכתיב אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת:

א) כ"ה הגיר' בירושלמי וכצ"ל בפי' ר"ח היו הערים כו':